

Cridats, és a dir, enviats: l'inici de la missió

**Apunts de les intervencions de Francesco Cassese i Davide Proserpi
a la Jornada d'inici de curs dels adults de Comunió i Alliberament de la Llombardia**

Unipol Forum, Assago (Milà) i en vídeo-connexió, 21 de setembre de 2024

Cridats, és a dir, enviats: l'inici de la missió

Apunts de les intervencions de Francesco Cassese i Davide Proseri a la Jornada d'inici de curs dels adults de Comunió i Alliberament de la Llombardia

Unipol Forum, Assago (Milà) i en vídeo-conexió, 21 de setembre de 2024

Davide Proseri

Diu don Giussani al llibre *Una rivoluzione di sé*: «La salvació ja ha tingut lloc amb la resurrecció de Crist; aquest és el centre de la fe, aquest és l'eix de tot, perquè és un fet. La salvació ja hi és, però se'ns fa clamorosa a través de la nostra comunió»¹.

Encomanem aquest moment i el curs que comencem a l'Esperit Sant, perquè la seva veu no deixi de donar-nos mai la gràcia d'estar en comunió amb Crist en tot instant i lloc.

Descendiu, Esperit Sant

Francesco Cassese

Benvinguts i gràcies per ser aquí. Saludo les deu mil persones presents aquí a Assago i també les gairebé 4.500 connectades des d'unes altres sis ciutats llombardes. Els propers dies hi haurà unes altres 26 Jornades d'inici de curs a les diverses regions italianes i 141 a l'estranger, a 73 països.

Per començar, voldria recollir els passos que hem fet l'any passat – un any molt intens, que personalment agraeixo molt a Déu.

Però abans d'això, vull compartir un episodi personal de fa gairebé deu anys que m'ha ajudar a pensar en el camí que hem fet i en el que queda per fer. Era de viatge de feina a París i em vaig quedar a passar el cap de setmana amb una família d'amics del moviment. Vaig dormir a casa seva. Em van deixar una habitació on hi havia una porta amb un vidre pel

qual es veia el que hi havia fora. Al matí, en llevar-se, la seva filla es va posar a gratar el vidre i cridar-me. Em vaig despertar amb aquesta dolçor de nena dient el meu nom i vaig tenir un sobresalt al cor, pensant: «Mare meva! Si pogués despertar-me així cada dia, la meva vida es transformaria!». Aquest fou el meu primer pensament. I immediatament després vaig pensar en la campana de casa meva, que sona d'hora al matí per la pregària de laudes. «Per a mi la campana és com aquesta nena –em vaig dir–, és Algú que em crida pel meu nom, Algú que em convoca!». Són imaginacions meves? No, és tota la meva història que em porta a dir: «Si no hagués sigut per aquesta Presència, una presència real, no hauria entrat al moviment, no hauria entrat als *Memoires Domini*, en definitiva, no seria aquí». Des d'aquell dia tot va canviar. Quan sento el so de la campana al matí, és un signe. Abans no ho era, em deia poca cosa, però ara aquest so em recorda cada dia que la meva vida consisteix en Algú que em crida i espera el meu sí. Aquesta relació contínua és el que em manté desperta la ment i el cor.

Per aquest motiu, els fets als quals torno ara, els passos que hem fet aquest any, per a mi no són simplement coses que ens han passat. Des del primer moment, amb aquesta immediatesa que és fruit d'una educació, els he viscut com la veu de la presència viva del Senyor. Recorreré les tres etapes fonamentals del camí proposat i els seus fruits. Un camí que, en un determinat moment, ha rebut una

¹ Cfr. L. Giussani, *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*, Rizzoli, Milà 2024, p. 70.

llum nova amb l'obertura de la fase testimonial de la causa de beatificació de don Giussani, el passat 9 de maig².

Quins passos són?

1. La mirada de la fe

Tots tenim al cap les paraules que ens va dirigir el papa Francesc: «Estimats amics, tingueu al cor el do valuós del vostre carisma i la Fraternitat que el custodia, perquè aquest pot fer “florir” encara mil vides [...]. El potencial del vostre carisma encara està en gran part per descobrir»³. Però també penso en la invitació del cardenal Farrell: «Vosaltres voleu ser aquest factor de renovació, contribuir a ser aquest factor de renovació des de dins de tota l'experiència eclesial, aportant el que sou?»⁴. Doncs bé, jo vaig rebre aquesta invitació com si es dirigís a mi, personalment: «Tu vols ser aquest factor de renovació?». Seguint aquesta invitació, a la Jornada d'inici del curs passat ens vam centrar sobretot en dues categories: la d'«experiència» en general –per evitar el risc sempre a l'aguait de reduccions subjectives o sentimentals– i la d'«experiència cristiana», subratllant els seus tres factors essencials: 1) l'encontre amb un Fet objectiu (comunitat i autoritat), 2) el reconeixement del significat d'aquest Fet (la gràcia de la fe), 3) la consciència de la correspondència entre el Fet –mitjançant l'encontre amb la realitat cristiana i eclesial– i la pròpia persona (la verificació). Sense un o altre d'aquests factors –dèiem– no es pot parlar d'«experiència cristiana».

Després vam subratllar que la fe condueix a un nivell d'experiència –de comprensió, d'agudesia i de gust per les coses– que no es pot comparar amb les possibilitats que ofereixen les nostres capacitats per si soles, amb les possibilitats del nostre sentiment o ímpetu religiós natural.

2. Cura de la unitat, custòdia del carisma: comunió, obediència i seguiment

El 30 de gener, com recordareu, el Sant Pare va enviar a Davide i a tot el moviment una carta, breu però molt densa, realitzant un gest de gran paterni-

tat i estima. La unitat i l'obediència eren els aspectes centrals de la carta. Els recomano, ens deia el Papa, «tenir cura de la unitat entre vostès: només aquesta unitat, de fet, en el seguiment als pastors de l'Església podrà ésser en el temps custòdia de la fecunditat del carisma que l'Esperit Sant va donar a don Giussani». Després conclouia amb una invitació sincera a «prosseguir en el camí que estan recurrent, sota la guia de l'Església, i a col·laborar amb disponibilitat i lleialtat amb qui és cridat a guiar el moviment. Només aquesta obediència, contínuament redescoberta i alimentada, podrà assegurar entre vostès una experiència cada cop més rica de vida cristiana i la renovació de la seva presència al món, per al bé de tota l'Església»⁵.

Giussani sempre va destacar el valor ontològic-sagramental de la unitat com a signe suprem de la presència de Crist a la història: «Crist continua present al món i a la història, i ho serà fins el final dels temps a través de la unitat d'aquells a qui ell aferra i incorpora a la Seva persona»⁶.

Just en aquells mateixos mesos –em crida l'atenció aquesta coincidència– va sortir el llibre que narra la vida del nostre amic Andrea Aziani. Un llibre ple d'indicacions d'Andrea i de don Giussani sobre la importància de la unitat. Llegeixo una cita que recorda la marxa d'Andrea i de diversos amics universitaris a Siena: «El juny de 1976 don Giussani va demanar a Andrea que es traslladés a la ciutat toscana [Siena]; el mateix que va proposar en diferents converses a tres altres universitaris, Gian Corrado Peluso (Dado), de la Catòlica, Lorenza Violini i Ornella Milan, de l'Estat, que van acceptar amb entusiasme. Abans que marxessin, Giussani els va dir: “L'important és que estigueu units entre vosaltres, el que hagi de néixer naixerà de la vostra unitat”». Més endavant, a la mateixa pàgina: «Don Giussani ens havia dit: “No m'interessa quanta gent aconseguíu reunir, només m'interessa la unitat i l'amistat entre vosaltres, l'àmbit d'una amistat que s'interessa pel destí de cadascun de vosaltres, i tota la resta vindrà de més a més»⁷.

² Cfr. M. Delpini, «La fascinació del carisma», 10 de maig de 2024, *clonline.org*.

³ Francesc, «Que arda en vuestros corazones esta santa inquietud profética y misionera», supl. *Huellas*, n.10/2022, pp. 14, 15.

⁴ K. Farrell citat per D. Prospero, «Salutació introductòria», a M.-G., Lepori, «Cristo, vida de la vida», p. 8.

⁵ Francesc, «El Papa a CL: “Custodieu la unitat”», carta del 30 de gener de 2024 a Davide Prospero, 1 de febrer de 2024, *clonline.org*.

⁶ L. Giussani, «El cristianismo como acontecimiento hoy», *Huellas*, n. 2/2024, p. 35.

⁷ G. Mereghetti – G.C. Peluso, *Andrés Aziani, fiebre de vida*, Encuentro, Madrid 2023, pp. 42-43.

Així doncs, «l'objectivitat de la Seva presència està salvada i garantida justament per aquesta unitat»⁸, la realitat total de la qual es diu «Església». «I de la mateixa manera que llavors qui el va seguir es va fer cristià i va canviar, ara és cristià i canvia, canvia humanament, qui segueix aquesta unitat, a la qual Crist ha donat un signe d'objectivitat absoluta, que és el bisbe de Roma, el cap de la comunitat de Roma»⁹. I el que és veritat per la realitat de l'Església també és veritat –anàlogament– per la nostra companyia. És a dir, no hi ha unitat sense autoritat, sense el signe objectiu de l'autoritat. «No és un tema entre d'altres –diu Giussani a *Una rivoluzione di sé*– sinó “el” tema, el que assegura la continuïtat de la nostra amistat i la possibilitat de posar-la en acte»¹⁰.

Durant l'encontre que va tenir lloc al febrer amb els responsables de CL sobre la carta del papa Francesc, en aturar-nos sobre la qüestió de la «guia en comunió», subratllàvem també que si bé seguim en últim terme una persona, aquesta persona no és expressió de si mateixa, ni tan sols d'allò que ella senti o pensi, de la seva interpretació de les coses o del carisma, sinó d'una comunió¹¹.

3. Presència: judici i cultura nova

Prenent-nos seriosament el que ens deia el Papa el 2022 quan parlava d'un «empobriment de la presència»¹², el tercer pas es refereix justament a la presència, en les seves dimensions fonamentals de cultura, caritat i missió, que inclou també les obres. Hem començat per la cultura. Em referiré concretament al text de l'encontre de Davide amb l'Associació italiana de Centres Culturals. Des dels inicis de GS, Giussani proposa la fe com a font d'una manera nova de mirar, concebre i afrontar tots els problemes de l'existència, la societat, la història, la política, és a dir, una font de «judici sobre el món», que significa el «començament d'una cultura diferent»¹³. Això és el que hem intentat fer, encara que sigui en una fase inicial i d'una manera certament millorable però amb convicció, amb alguns dels últims números de *Huellas*, dedicats a l'afecte, el final de la vida, la Intel·ligència Artificial. Així la cultura es converteix,

ahora, en verificació de la fe i comunicació de la novetat i bellesa de Crist al món.

A la trobada amb els centres culturals s'assenyala-va també que la bellesa de Crist correspon al cor, sí, però això no significa que estigui d'acord amb tot el que pensem normalment, amb les nostres mesures, les nostres presumpcions, els nostres càlculs, la nostra voluntat de poder i la del món, perquè la mentalitat del món ens envaeix, no ens és aliena. Què sol cridar l'atenció dels que ens miren des de fora, els que ens troben o escolten alguna cosa del moviment? Què sorprèn als que participen al Meeting, per exemple? La capacitat de ser i dir quelcom original, quelcom diferent en comparació al clima en el qual vivim immersos.

Avui, partint de la nostra fe, de l'encontre que ha marcat la nostra vida, ens veiem interpel·lats per moltes qüestions que Giussani o la pròpia Església no han hagut d'afrontar en els mateixos termes. L'aventura del judici, de la cultura, és pròpia en efecte del testimoni cristià, és una dimensió irrenunciable de la nostra experiència i de la nostra presència al món. La seva aparició pot suscitar oposició, pot provocar incomprensió, però també pot arribar a ser una ocasió d'encontre per a molts i oferir al seu cor ferit i assedegat –igual que el nostre– la perspectiva i el camí de la “diferència”, de la bellesa de Crist, de l'esperança que és Crist.

Arribats a aquest punt, em pregunto ara, i et pregunto: què se'ns demana avui? Quin nou pas creus que és necessari per al nostre camí?

Davide Proserpi

Per respondre, començo assenyalant que si l'any passat vam dir que la primera raó fonamental per la qual existeix el moviment és una educació en la fe cristiana –per viure la vida com a vocació; hem sigut escollits, cridats per un Altre–, el nou pas que volem fer aquest curs se centra en la segona dimensió de la nostra tasca històrica dins de la vida de l'Església i al món: comunicar a tothom el contingut de la nostra fe. És a dir, hem de prendre consciència que hem sigut cridats per a una tasca.

⁸ L. Giussani, «El cristianismo como acontecimiento hoy», op. cit., p. 35.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Cfr. L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, op. cit., p. 201.

¹¹ Cfr. «La carta del Papa: el camí a seguir», 7 de març de 2024, *clonline.org*, p. 10.

¹² Francesc, «Que arda en vuestros corazones...», op. cit., p. 10.

¹³ 3 Cfr. L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, op. cit., p. 135.

Ésser cridats coincideix amb ésser enviats, sense solució de continuïtat. D'aquí el títol d'aquesta Jornada, «Cridats, és a dir, enviats: l'inici de la missió». Es tracta de la missió, seguint el que ens deia el Papa: «Que cremi als vostres cors aquesta santa inquietud profètica i missionera». I abans de dirigir-nos aquestes paraules, afirmava: «són temps de renovació i relançament missioner a la llum del moment eclesial actual, així com també de les necessitats, sofriments i esperances de la humanitat contemporània»¹⁴.

1. CRIST ÉS «L'»ENVIAT DEL PARE I ENS INVOLUCRA EN LA SEVA MISSIÓ

Diu Giussani: «La gran crida [...] que Déu ha portat a terme per complir el seu disseny al món és la crida de Crist», que ho abraça tot i ho explica tot; l'elecció de Crist coincideix de fet «amb la seva missió de fer visible el pla misteriós del Pare sobre totes les coses. [...] Si un home qualsevol que hagués viscut als temps de Crist, després de conèixer-lo, li hagués dirigit la pregunta: “Però tu qui ets? Quin és el teu nom?”, Jesús hauria pogut respondre: “Jo soc l'enviat del Pare”»¹⁵. Cada expressió, cada gest, cada mirada de Jesús reflecteix aquesta Seva consciència de ser l'enviat del Pare. Crist és per tant el primer subjecte de la missió, i la Seva missió consisteix en fer visible el disseny i l'amor del Pare, en testimoniar la seva relació amb el Pare, en comunicar als homes i dones del seu temps i de tots els temps, estimant-los, aquest amor del Pare que El genera constantment.

No només això; Crist involucra en la seva missió als “seus” i a tots els que creguin en la seva paraula, arribant fins a nosaltres. «Tal com tu [Pare] m'has enviat al món, jo també els hi he enviat»¹⁶. També nosaltres, igual que els primers, som cridats, és a dir, enviats. «Mateu, segueix-me»¹⁷. Que cadascú hi posi el seu nom. Però com hem sigut cridats?

Pensem en l'episodi de la Samaritana. L'Evangelista de Joan¹⁸ ens deixa intuir que el seuencontre no fou casual; Jesús va decidir recórrer el camí més difícil

per anar des de Jerusalem fins a Galilea, el que passava pel desert, en ple territori de Samaria –recorrent un camí que no convenia als jueus, ja que consideraven impurs els samaritans–, per arribar al pou de Jacob a una hora en la qual no hi anava ningú (era gairebé el migdia, feia una calor sufocant i la gent s'arrecrava a l'ombra de casa seva) amb l'excepció d'aquesta dona, que sabia que era considerada “moralment discutible” i per això intentava evitar possibles trobades incòmodes. Potser sorgeix el dubte que el que va passar va ser només un accident que podria no haver succeït, però no fou així. Li va succeir a ella perquè així ho va voler Jesús. Va fer tot aquell camí per arribar allà a aquella hora perquè es volia trobar justament amb ella.

Aquesta és la qüestió! Aquest encontre va donar inici a una vida nova, de tal manera que tot aquell desori de confusió i de mal del seu passat entrava a formar part d'un disseny de bé que començava a prendre forma, a tenir un sentit que s'identificava amb el rostre i amb les paraules d'aquell home que tenia al davant. Podem imaginar el que va sentir aquella dona en adonar-se de qui tenia al davant, descobrint-se inesperadament volguda, desitjada, estimada –utilitzem aquesta paraula que tant li agradava a Giussani: “mendicada”, “pidolada”– pel Messies, Crist, el destí, Aquell per al qual està fet el nostre cor i a qui esperem des de sempre, conscientment o inconscient.

Avui ens passa el mateix a nosaltres a través de l'encontre amb el moviment dins de la realitat de l'Església. Si tu ets aquí és perquè has sigut escollit, cridat pel teu nom. Penso en molts dels testimonis que he escoltat aquest estiu (uns quants els podeu llegir a *Huellas*)¹⁹. Però, de totes maneres, la seva història també és la nostra història, la de tots els que som aquí, només que amb formes i matisos diferents.

Hem sigut cridats –també penso en els que són aquí per primer cop– a través d'un encontre en el qual hem pogut experimentar una mirada tan impossible com desitjable a la nostra vida; una mirada per fi humana, un amor gratuït i immerescut al nostre destí, al nostre rostre. Cap de nosaltres no ha

¹⁴ Francesc, «Que arda en vuestros corazones...», op. cit., pp. 10, 19.

¹⁵ L. Giussani – S. Alberto – J. Prades, *Crear huellas en la historia del mundo*, Encuentro, Madrid 2019, p. 65.

¹⁶ Jn 17,18.

¹⁷ Cfr. Mt 9,9.

¹⁸ Cfr. Jn 4,5-42.

¹⁹ «Llamados, es decir, enviados», *Huellas*, n.9/2024, pp. 22-31.

fet res per merèixer-ho. Si la persona o persones que hem conegut s'han convertit en un "encontre" per a nosaltres és perquè les hem vist compromeses amb les coses de tothom d'una manera diferent; parlant, treballant, menjant, bevent, ens han fet percebre una diferència qualitativa, quelcom que correspon a la nostra set de significat i d'amor.

Aquesta diferència és un do que s'ofereix al món. Nosaltres, clarament fràgils i limitats com som, no tenim res més a oferir que el que ja hem rebut (com dèiem al final del manifest que vam publicar fa uns quants dies sobre la terrible tragèdia de Paderno Dugnano)²⁰, és a dir, no tenim res que sigui nostre, que vingui de nosaltres. La font de la nostra diferència, de la nostra presència diferent i constructiva a l'ambient és –utilitzant una expressió del papa Francesc– una «fidelitat creativa»²¹ a un encontre, a una font, a un do de l'Esperit. I aquesta font viu en un lloc i en una història: la nostra comunió en Crist. El nostre amic Carras ho va repetir fins a l'últim respir: pots ser el més agut i sensible de tots, el més intel·ligent, el més "carismàtic", però si et separen de la font acabes sent un disc ratllat que es repeteix fins a l'infinít. És una temptació en la qual pot caure tothom, sense excloure ningú.

2. UNA COMUNIÓ VISCUDA

Hem sigut cridats a través d'un encontre humà que ens ha introduït a la vida del Cos de Crist, a una comunió que formen els que –diu Giussani– han sigut «escollits per veure, que accepten mirar, que escolten com poden, que caminen amb fatiga, que fan el que poden essent tots pecadors, però estimats pel Misteri»²².

Nosaltres també hem sigut escollits per veure, i hem hagut d'acceptar mirar. De fet, res no succeeix sense la nostra llibertat. Fins i tot en el reconeixement d'un amor que es rep es posa en joc la nostra llibertat; sí, una llibertat moguda per la potència de la sobreabundància, de l'atractiu, perquè en cas contrari seria incapaç de fer una passa, però sempre s'ha de posar en joc. Però atenció, no n'hi ha prou amb dir «sí» un sol cop. Així com Pere quan Crist

li pregunta pel seu amor va haver de repetir el seu «sí» fins a tres vegades, no només una, de la mateixa manera hem de repetir cent cops, mil cops, cada dia, el nostre sí al Seu amor. «Tu m'estimes?».

Quantes vegades ens escandalitzem dient: «He tingut un encontre, però em sento bloquejat». Però el nostre «sí» ha de tornar a succeir contínuament i ha d'arribar a ser cada cop més conscient. Aquí cadascú ha d'assumir una responsabilitat que moltes vegades volem eludir, per comoditat o mandra. El nostre és un «sí» carregat de raons, encara que estiguem en les tenebres. En efecte, encara que "no vegem" succeir ara el que ja ens ha succeït, això no significa que no estigui succeïnt. També pot passar que, «després de tres anys d'emoció», et trobis vivint «tres mesos d'aridesa, trenta anys d'aridesa», com diu Giussani en un passatge del *¿Se puede (verdaderamente) vivir así?* que en determinats moments ha sigut un gran consol per a mi. «En aquells moments és la memòria del passat, la memòria de la teva història –el que va passar a la teva vida, el que vas fer arran del que va passar–, és una memòria històrica el que et salva; i et salva el resultat d'aquesta memòria històrica que és la companyia que t'envolta. No tens la mateixa emoció que tenies en un altre moment cap al contingut de la memòria i cap a la companyia, però allà els tens [...]. Us asseguro que al cap de tres anys d'emoció, tres mesos d'aridesa, trenta anys d'aridesa, tres mesos de "re-emoció", o de remenar el que obstaculitzava la teva commoció en un determinat moment: puf, l'ona trenca allò que tapava el forat, l'obre i entra al mar obert inundant-ho tot»²³, i llavors hi tornes a veure.

Per tant, l'encontre amb Crist succeeix avui quan et topes amb una comunió de persones que estan lligades a Ell, que formen part d'Ell. La comunió, la unitat dels creients, l'Església és el seu Cos, és el mètode que Déu ha escollit per continuar present a la història. Si algun cop això ens pot resultar estrany, si podem veure-ho com quelcom llunyà, sense conseqüències per la nostra vida, és perquè prèviament hem reduït, de manera més o menys conscient, el significat que té aquesta comunió; no la reconeixem com el misteri de Crist, el fet de Crist present. Sense teoritzar-ho i potser sense ni tan sols adonar-

²⁰ «El mal i un amor que salva», 18 de setembre de 2024, *clonline.org*.

²¹ Francesc, *Discurs als membres de la Comissió Teològica Internacional*, 24 de novembre de 2022.

²² L. Giussani, *A través de la compañía de los creyentes*, Encuentro, Madrid 2021, p. 48.

²³ Cfr. L. Giussani, *Si può (veramente?) vivere così?*, Bur, Milà 2016, pp. 470-471.

nos-en, hem llançat Crist fora de la història, cedint a algun tipus d'espiritualisme o d'escatologia en la qual Crist ja no és una presència i és aliè a l'aquí i ara. La relació amb Crist es concep aleshores com quelcom individual i la companyia queda reduïda a una creua sociològica que els meus amics em poden oferir quan ho necessiti. En canvi, per a Giussani, el camí de la fe passa a través d'un encontre humà i de la immanència en la comunió que és el seu Cos a la història. Crist no és una idea abstracta, ni un ideal que ens imaginem, sinó una presència que es fa visible i tangible en la nostra unitat, que podem seguir, a la qual pertanyer, que es converteix en el lloc que ens ofereix uns criteris i una sensibilitat per jutjar-ho tot. Per això parlem tant de judici en comunió.

L'experiència de la comunió entre nosaltres i a l'Església és el que ens fa madurs en la fe. Si per la mentalitat habitual, que molt sovint també és la nostra, créixer és guanyar autonomia, independència, al cristianisme és el contrari; com més caminem, més descobrim que tota la nostra consistència rau en pertànyer a la seva Presència, que la veritat de nosaltres, de la nostra vida, d'aquest instant rau en una dependència reconeguda i viscuda de Crist, del misteri de Crist, del misteri de la comunió que és la seva continuïtat en la història. «Heus ací la *paradoxa*: la llibertat és dependre de Déu»²⁴, diu la frase d'*El sentit religiós* que hem triat aquest estiu com a lema per a les vacances de les nostres comunitats.

Respecte a això, voldria citar un passatge de la Bíblia, la lluita de Jacob amb l'àngel. La història és coneguda, però de totes maneres us convido a rellegir-la. Jacob obté la primogenitura del seu pare Isaac a través de l'engany. Encara que sap que el Senyor manté sempre la seva promesa, el seu cor no està en pau, així que s'allunya. Al cap de molts anys decideix tornar a la terra que se li havia promès i es troba que ha de travessar el gual de Jaboc. Després de fer passar a l'altra banda la seva dona, les seves criades, els seus fills i els seus béns, Jacob es disposa a creuar-lo. Però es troba davant d'un estrany personatge que comença a lluitar amb ell.

Aquí hi ha la gran qüestió, en la qual, al meu parer, radica el drama del temps que vivim: el reconeixement de la pertinença a Déu, la consciència de ser "seus". Jacob lluita amb l'àngel i Déu li diu: «Has

vençut!», la qual cosa és paradoxal perquè als nostres ulls Jacob en surt derrotat. L'àngel li disloca la cama, quedarà coix per tota la vida. Llavors, per què ha vençut? Per un motiu que s'aclareix quan Jacob, abans de deixar marxar l'àngel, li demana que el beneeixi i ell li pregunta el nom. Aleshores Jacob pronuncia el seu nom i l'àngel li atorga un nom nou: «Ja no et diràs Jacob, sinó Israel, perquè has lluitat amb Déu i amb els homes, i has vençut». Israel significa de fet "el que ha lluitat amb Déu". El relat continua: «Jacob li demanà: "Digues-me, si et plau, el teu nom". Però ell va respondre: "Per què em preguntes el meu nom?" I el va beneir allà mateix»²⁵. A la tradició jueva, dir-li a algú el teu nom significa en cert sentit lliurar-te a ell, establir-hi una aliança, donar-li a l'altre el dret i el poder de cridar-te cercant ajuda. Revelar el teu nom, en definitiva, és com dir: «Soc teu, d'ara en endavant et pertanyo, soc dels teus». I canviar el nom, com fa Déu amb Jacob, és encara més que això. Si saber el teu nom implica posseir-te, ser jo qui et posa nom implica posseir-te "al cub". És com dir: «Tu em pertanyes». Aquí ho comencem a entendre. Déu no li diu a Jacob quin és el seu nom, al contrari, Ell li dona un nom nou. Així és com si li digués: «Sí, has vençut, però la teva victòria no consisteix en "posseir-me". Consisteix en tornar-te meu, en tornar-te conscient que em pertanyes, més ben dit, que acceptes per fi abandonar-te a mi, dependre totalment de mi». Ell, que vivia el drama interior d'haver obtingut amb engany la promesa de Déu, després d'una llarga lluita, passa per fi de l'autonomia a la pertinença, ja és totalment de Déu i per tant queda marcat, ferit en l'orgull i en la intel·ligència per aquest Déu que, d'aquesta manera, el fa definitivament Seu.

Penso en quantes vegades, per a nosaltres, seria humanament incompreensible un fet dramàtic o dolorós (fins al punt de fer-te dir: «Senyor, per què no em treus aquest pes?») en relació amb un Déu que ens estima; seria incompreensible si no fos la manera misteriosa a través de la qual som conduïts a una familiaritat més profunda i amorosa amb Ell, a sentir encara més necessitat d'Ell. Aleshores, com Jacob, en qualsevol situació de la vida, tu guanyes si et deixes vèncer per la gran Presència que ha sortit al teu encontre, per Déu fet home. I què és el que guanyes?

²⁴ L. Giussani, *El sentit religiós*, Encuentro, Madrid, 2004, p. 128.

²⁵ Gn 32, 30.

Guanyes el seu amor. Més ben dit, guanyes, obtens aquesta llibertat nova i vertadera que consisteix precisament en viure rendit davant de l'amor gratuït d'un Altre; la teva consistència ja no rau en el que saps ni en el que fas, sinó en l'amor gratuït d'un Altre, gratuït fins al perdó. Crist t'estima, sí, però si no aprens a abandonar-te a aquest amor, a rendir-te a aquest amor, és com si no poguessis percebre'l, reconèixer-lo, experimentar-lo realment.

El que ens allibera és l'amor d'un Altre. Ens allibera del xantatge del reconeixement del món perquè ja hem sigut reconeguts per l'únic amor de la nostra vida. Aquest amor, reconegut, acceptat, és el que ens fa protagonistes de la història, com li va passar a Bernadette (espero que molts de vosaltres hagueu llegit *La cançión de Bernadette* de Franz Werfel, que es va proposar com a "llibre del mes" l'abril passat). És una figura que sempre m'ha fascinat i és una santa important per al nostre temps, ja que té molt a dir-nos. L'11 de febrer de 1858 (entre parèntesis, recordo que l'11 de febrer també és el dia del reconeixement de la Fraternitat de CL), quan se li apareix la Santa Mare de Déu a la gruta de Lourdes, Bernadette és una nena de catorze anys amb serioses dificultats en l'aprenentatge escolar (fins al punt que ella mateixa es considerava estúpida). Som a la França posterior a la Revolució francesa, en un clima racionalista. Les "faules" religioses ja es consideraven superades. A diferència del que s'hauria pogut esperar, en aquest context cultural, la Mare de Déu escull com a "ambaixadora" a una nena totalment allunyada d'un model de capacitat persuasiva o dialèctica. I aquesta nena ignorant posa cap per avall França sencera.

Des del moment en què comencen les aparicions, Bernadette comença a dir coses més grans que ella mateixa. Molts, al principi, no se la creuen, però ella continua dient-les, i ho fa per un motiu: per amor, perquè s'ha trobat el gran amor de la seva vida. Quan una persona troba el gran amor de la seva vida se sent immediatament lliure; lliure del judici dels altres, del judici de si mateixa, d'aquesta necessitat –que normalment ens atrapa– de reconeixement, del xantatge de sentir-se valorada pels altres. Quan aquells

que no creuen en les aparicions li demanen que els convenci (com per exemple la mestra de novícies, que gairebé li implora: «Oh, de quins atroços sofriments em deslliuraria si pogués convèncer-me!»²⁶), Bernadette respon còndidament: «No m'han demanat que em creguin, m'han demanat que ho digui»²⁷.

Això té a veure amb nosaltres, avui. Un judici lliure davant del món, davant de la realitat, només pot néixer del reconeixement d'un judici de valor, de bé; de l'estima per un mateix que ve d'Algú que ens estima infinitament i a qui estimem per sobre de tot. Aquesta llibertat és una forma de cèntuple: «Tothom qui per mi i per l'evangeli hagi deixat casa, germans, germanes, mare, pare, fills o camps, rebrà, ja en el temps present, cent vegades més de cases, germans, germanes, mares, fills, camps, i també persecucions, i, en el món futur, la vida eterna»²⁸. Nosaltres fem els nostres gestos, posem en marxa centres culturals, construïm el Meeting i moltes altres obres, pel reconeixement d'aquest amor per nosaltres. Si no, seria un esforç inhumà i tard o d'hora ens en cansaríem.

3. LA MISSIÓ COM A DIMENSIÓ DE LA VIDA

Quin és el pas següent a fer? Giussani l'indica al llibre acabat de publicar *Una rivoluzione di sé. La vita come comunione (1968-1970)*: el nou pas és prendre consciència que el que m'ha succeït, que el Fet amb el que m'he trobat, que m'ha vingut, és la veritat més profunda de mi mateix. «Ja no soc jo qui visc; és Crist qui viu en mi»²⁹, com diu sant Pau. Es tracta d'un canvi en la manera de concebre's un mateix, una consciència de si nova. «Significa –diu Giussani– que l'autoconsciència que tinc m'incorpora a Crist i al conjunt dels que ell ha escollit, al misteri de l'Església, d'aquesta *unitat real en la història*»³⁰.

En un altre text don Giussani afirma: «La força del subjecte radica en la intensitat de la seva autoconsciència, és a dir, de la percepció que té dels valors que defineixen la seva personalitat. Però aquests valors flueixen al jo des de la història vis-

²⁶ F. Werfel, *La cançión de Bernadette*, Palabra, Madrid 2023, p. 501

²⁷ Aquesta és la frase pronunciada per santa Bernadette, citada a François Trochu, *Bernadette Soubirous*, Marietti 1820, Gènova-Milà 2013, p. 255; a la novel·la de Werfel apareix citada d'una manera diferent i parcial: «Però jo mai no he pretès que vostè em cregui» (F. Werfel, *La cançión de Bernadette*, op. cit., p. 348).

²⁸ Mc 10,29-30.

²⁹ Gàl 2,20.

³⁰ Cfr. L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, op. cit., p. 179.

cuda a la qual el mateix jo pertany. La genialitat radical del subjecte rau en la força de la seva consciència de pertinença»³¹.

El que viu amb aquesta consciència de si transforma, tendeix a transformar tot el que fa, no pot no canviar la seva manera de viure, les relacions que té. Poc o molt, però inevitablement transforma l'acció que realitza i tendeix a crear quelcom nou al món, encara que sigui de manera infinitesimal, un mil·límetre a la vegada. Canvien els criteris de judici i d'acció. Respecte a això, el cardenal Pizzaballa deia una cosa preciosa al Meeting: «Ara he de portar a terme aquesta experiència de l'encarnació, de la humanitat de Crist, de l'encontre amb Crist, dins de la realitat que visc ara [...]. Abans que res, per a mi personalment, significa preguntar-me contínuament què em diu Jesús en aquest moment. Ha de convertir-se en criteri de lectura de cada situació de dolor, de divisió, de cansament, en tots els sentits, de manera que el que estic vivint quedi travessat per aquesta experiència que continua essent el fonament de la meva vida. [...] Qualsevol valoració, qualsevol decisió, qualsevol opció, qualsevol paraula ha de ser compatible amb aquesta experiència, amb aquesta relació, amb aquesta amistat»³².

Aquesta diferència, aquest canvi, aquesta transformació és el que anomenem *missió*. Si no, el que fem també pot partir de Crist, de l'encontre, de la comunió viscuda, però es limita a ser una afirmació de nosaltres mateixos, de la nostra obra. Al final, vivim exactament igual que tota la resta i ens acontentem amb afegir-hi un discurs religiós. Sense aquesta nova consciència de si, en definitiva, el que fem no serà missió, no farà present a un Altre ni la seva continuïtat en la història. Aquest Altre, Crist, va vincular la seva continuïtat en la història amb la seva obra al món, l'Església, un misteriós dia dialogant amb Simó Pere. «I jo et dic que tu ets Pere, i sobre aquesta pedra edificaré la meva Església, i les portes del reialme de la mort no la podran dominar»³³.

Llavors, quan parlem de missió, el problema no és, continua dient Giussani a *Una rivoluzione di sé*, realitzar una activitat en lloc d'una altra, sinó que «és el compromís missioner de la teva vida, el teu com-

promís missioner. *La teva vida és una missió* [...]. Si aquest sentit missioner, producte inevitable de l'autoconsciència nova, no el tens a casa teva, amb la teva dona i els teus fills, amb els amics o amb els col·laboradors, no pots tenir-lo a la societat o a la política, amb la cultura o la feina. No pots tenir-lo! En sentit invers, pots tenir-l'hi, si el tens a les teves relacions elementals amb la vida, allà on és més dur, almenys aparentment»³⁴. La nostra amiga Sandrine, que viu a Burundi, deia comentant la seva experiència: «La missió s'ha convertit en una dimensió normal de la meva vida, del meu jo. He començat a viure-la a casa meva». Aquesta expressió és preciosa! L'home nou, la «criatura nova», coincideix amb la seva missió, el contingut de la seva vida és missió.

Però què significa aquesta “consciència missionera de si”? Significa desitjar viure com Crist –així és com hem començat–, identificar-se amb Crist, és a dir, viure-ho tot, allà on siguem, amb la «consciència de ser-hi com a *enviats del Pare*. Per fer què?». Respon Giussani: «Per portar el fet de Crist i, per això, la comunió cristiana»³⁵. Crist ha vingut a buscar-nos, ens ha impactat, ens ha involucrat, per tal que la nostra vida tingui aquesta funció, quedi definida per aquesta finalitat, per aquesta tasca.

Aleshores, si és cert tot el que estem dient, veiem clarament que la missió no és un deure, un afegit, sinó la fecunditat d'una pertinença que s'expressa allà on siguem i és el compliment de nosaltres mateixos; estem fets per a això.

Però la vida com a missió implica sempre un risc, una iniciativa. No fa falta tenir-ne fusta, no cal un determinat temperament per llançar-s'hi. La condició necessària és senzillament la memòria o la consciència que aquesta comunió viscuda és el que ets, el que et genera, el que et fa atrevit, malgrat tots els teus límits. Això ens deslliura del pes de certes dificultats o de viure aixafats per una mentalitat que ens vol convèncer a qualsevol preu que viure per a Crist és inútil. Comunió és alliberament.

Però, compte –aquesta és una qüestió important–, cal evitar el risc de l'*espiritualització* de la comunió, segons una concepció gnòstica de fons que és una temptació sempre a l'aguait, també en-

³¹ L. Giussani, *El sentido de Dios y el hombre moderno*, Encuentro, Madrid 2005, p. 151.

³² P. Pizzaballa, «Nada es más real que el encuentro con Cristo», 27 de agost de 2024, *clonline.org*.

³³ Mt 16,18.

³⁴ Cfr. L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, op. cit., pp. 184-185.

³⁵ *Ibidem*, pp. 186, 207.

tre nosaltres. La comunió no és una idea que ens serveix d'inspiració. La relació amb Crist és relació amb la seva presència i ésser cristians és seguir aquesta presència.

La pregunta llavors és: però tu, a qui segueixes? A qui respons del que vius? Amb qui estàs en diàleg, com entra concretament la vida de la comunió en el que és més teu, a la teva feina, a les teves relacions, als teus interessos, i no només en els gestos del moviment en els quals participes? O respons a un tu concret, a un lloc, a una realitat viva on es fa present el Tu de Crist, o bé, amb totes les teves més bones intencions, et respons a tu mateix i prou. Per tant, encara que estiguis sol vivint o treballant en un lloc determinat, encara que siguis l'únic que viu allà l'experiència cristiana tal com se t'ha comunicat, buscaràs un punt de referència per a tu, encara que sigui una trucada telefònica a l'altra banda del món un cop al mes (com ens explicaven uns quants amics a l'Assemblea internacional de responsables)³⁶, que et mantingui lligat a aquesta comunió. No hi ha «Crist sense Església»³⁷, és a dir, sense el Seu cos, la Seva carn, deia Giussani denunciant la reducció del racionalisme modern, que vol treure a Crist la seva humanitat, la seva historicitat, la seva concreció. Es tracta de viure la comunió.

Per entendre millor tot això, he demanat al nostre estimat amic Hussam, que s'ha connectat amb nosaltres des de Haifa, que ens expliqui la seva experiència.

Vegeu text i vídeo

4. CONSTRUIR L'ESGLÉSIA

Hi ha una última qüestió que us vull proposar. Per als que han sigut tocats per l'anunci de Crist, com nosaltres, atrapats pel seu Esdeveniment, no hi ha cap més tasca que no sigui aquesta: col·laborar en la construcció de l'Església. Aquesta és l'única manera que tenim de fer la nostra vida útil per al món, de col·laborar amb el bé de la humanitat, amb la felicitat dels homes, amb la justícia social. Si no, el que

fem acabarà essent l'enèsima mentida, que se sumará a totes les altres.

Quan a l'Assemblea de responsables les nostres amigues ucraïnesa i russa van intervenir una després de l'altra, sense que estigués preparat, vam poder tocar amb les nostres mans, mitjançant aquest petit gran signe, el fet que abraçar la tasca de construir l'Església contribueix a la justícia i la pau al món. És un fet imprevist que el Senyor ens va posar davant dels ulls per donar-nos una prova que Ell pot fer el que nosaltres no arribem ni tan sols a imaginar amb els nostres projectes. És a dir, és una prova que les paraules que l'Àngel va dirigir a aquella noia de Nazaret, el dia més extraordinari de la història, anunciaven una promesa vertadera –és veritat! –: «Per a Déu no hi ha res impossible»³⁸. Al cor senzill i lliure, sense prejudicis, d'aquella noia de 15 anys anomenada Maria, aquesta afirmació («per a Déu no hi ha res impossible») va desencadenar una confiança sense mesura, sense càlcul, que li va fer dir: «Fiat», «Sí».

Construir l'Església, construir la comunitat o, utilitzant una altra expressió de Giussani, «“donar cos” a la comunió»³⁹, no és una tasca entre d'altres, sinó que és “la” tasca que es realitza en totes les accions i en totes les relacions, és l'horitzó en el qual tot el que vivim adquireix el seu valor autèntic. Tot el que som, diu Giussani, queda aferrat i enlletit en aquesta fórmula: construir l'Església, que es correspon amb aquesta altra: la vida com a missió. És el mateix.

Ho sabem; el testimoni de Crist al món suscita estupor, admiració, gratitud per part de molts, però també oposició, fins i tot persecució, tal com li va passar en primer lloc a Crist. «Si m'han perseguit a mi, també us perseguiran a vosaltres. Si haguessin guardat la meva paraula, també guardarien la vostra»⁴⁰, diu Jesús. El fet de Crist jutja la història i contradiu el poder –si no, quin motiu hi hauria per a la persecució? –, sigui el poder que sigui, fins i tot el poder que hi ha en nosaltres, de fet aquest és el primer poder al qual s'oposa Crist. Estem cridats a testimoniar Crist en un món que s'erigeix en contra seva.

En aquest testimoni hi ha quelcom heroic, n'hem de ser conscients. “Heroic”, en quin sentit? M'agradaria reprendre una cita impressionant del nou

³⁶ Vegeu el testimoni de John Kinder a «Llamados, es decir, enviados», *Huellas*, n. 9/2024, pp. 22-26.

³⁷ L. Giussani, *Dar la vida por la obra de Otro*, Encuentro, Madrid 2022, p. 91.

³⁸ Lc 1,37.

³⁹ Cfr. L. Giussani, *Una rivoluzione di sé*, op. cit., p. 68.

⁴⁰ Jn 15,20.

pòdcast de don Giussani: «Si et segueixo, he de deixar-me a mi mateix! Si t'he de seguir a Tu, he d'abandonar la meua posició. Per tant, t'he de seguir fins [...] a negar-me a mi mateix. Però la qüestió continua incompleta. Hi ha quelcom més: he de seguir-te fins a abandonar-me a mi mateix *davant de tothom*, perquè un sentiment o una decisió mai és plenament vertadera si no estem disposats a mantenir-la davant de tothom»⁴¹.

Clarament, Giussani no es refereix a cada gest o cada paraula, sinó al *sentiment d'un mateix* o la *decisió personal* respecte a la veritat que es reconeix i s'afirma. Ho hem vist commovedorament documentat a l'exposició dedicada a Franz i Franziska Jägerstätter (*Franz i Franziska, no hi ha un amor més gran*) al Meeting. Franz fou beatificat el 2007. L'exposició ha fet servir la pel·lícula *Vida oculta* de Terrence Malick, que narra d'una manera cinematogràficament genial i estremidora la història de Franz i la seva dona⁴². Doncs bé, una de les coses que Malick destaca a la història de Franz és l'aparent inutilitat del seu martiri, una inutilitat que fa que el seu gest sembli, als ulls del món, més estúpid que heroic. Franz es nega a donar suport al nazisme i a combatre per la causa de Hitler en nom de la seva fe, que va totalment unida al seu amor per la veritat i la justícia (no es pot separar Crist de la veritat, del bé, de la justícia!), fins i tot sabent que d'aquesta manera morirà. En un moment de la pel·lícula hi ha un diàleg extraordinari entre Franz i un funcionari de l'exèrcit que, en no entendre la seva decisió, li pregunta: «De què serveix tanta tosuderia? No deus pensar que el teu gest canviarà el rumb d'aquesta guerra?».

El de Franz és un testimoni de fe clar, conscient i profètic, però atenció: no és un testimoni solitari. És personal però no solitari. Franz no està sol, està sostingut per l'amor confiat –això és la comunió!– de la seva dona, Franziska. Testimoni de què? De la certesa que la relació amb Crist compleix la pròpia vida i la fa vertaderament útil, contribuint a la labor de Déu, que modela la història segons temps i maneres que no són els nostres. Però aquest també és el sentit dels nostres intents, de tot el que fem: que emergeixi, que es conegui, que es faci visible Crist al món, sentit i esperança del viure.

El martiri, és a dir, el testimoni, no només consisteix a arribar fins a la sang, com en el cas de Franz o tants d'altres. El martiri és afirmar que aquest Tu és la consistència d'un mateix en tot el que fem. És la vida com a missió, allà on siguem. Però com és possible? Tornem aquí al punt de partida, tornem a l'arrel, que és la comunió, la vida cristiana com a comunió. De fet, podem ser presa de la por o de la vergonya, però –ho repeteixo– no estem sols. El testimoni no és un heroisme musculós. El testimoni és el desencadenar-se, sense cap càlcul ni pretensió, del meu amor a Crist sostingut per una pertinença viva al seu Cos.

Per tant, vull acabar repetint la preciosa expressió de monsenyor Paolo Martinelli que ens recordava Hussam: «Ser missioner vol dir ser enviat per algú, a algú, amb algú».

⁴¹ Cfr. *La dichiarazione esplicita*, episodi 5 del pòdcast de Luigi Giussani «I vosaltres, qui dieu que soc?», Choramedia, min. 14:45 i ss., clonline.org.

⁴² *Vida oculta (Hidden Life)*, EUA-Alemanya 2019), dirigida per T. Malick.

